

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 316/2016-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. júla 2016 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka, zo sudcu Petra Brňáka a sudkyne Marianny Mochnáčovej prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Mgr. Štefanom Buchom, Advokátska kancelária, Námestie M. R. Štefánika 1, Žilina, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 197/2004 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 197/2004 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 197/2004 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. [REDACTED] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 303,16 € (slovom tristotri eur a šesťnásť centov), ktorú je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť na účet advokáta JUDr. Mgr. Štefana Bucha do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 316/2016-13 z 11. mája 2016 podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal v časti sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“) na ďalšie konanie pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 197/2004. Vo zvyšnej časti, v ktorej sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bola sťažnosť pri predbežnom prerokovaní odmietnutá.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že na okresnom súde je pod sp. zn. 12 C 197/2004 vedené konanie o zaplatenie sumy 10 067,09 € (303 281,20 Sk) s príslušenstvom pozastavujúcej z nezaplatených úhrad za vykonané stavebné práce na bytovom dome na [REDACTED] a sťažovateľka, vystupujúca na strane žalovaného, je predpokladaným dedičom spoluvlastníckeho podielu na uvedenej nehnuteľnosti. Okresný súd so sťažovateľkou koná ako s domnelým dedičom po pôvodnej

žalovanej (matka sťažovateľky), ktorá v priebehu konania zomrela na začiatku roka 2007. Dedičské konanie po pôvodnej žalovanej však dosiaľ nebolo právoplatne skončené. Žalobcovia svoj nárok opierajú o ustanovenie § 139 ods. 1 a 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov, dosiaľ však okresnému súdu nepredložili žiadne dôkazy o rozsahu a časovom období vykonania stavebných prác na dome.

3. Sťažovateľka sa taktiež domnieva, že ak znalkyňa ustanovená okresným súdom nevedela dať odpoveď na otázky týkajúce sa obdobia realizácie a určenia rozsahu stavebných prác, bolo bez právneho významu nariadiť doplnenie dokazovania, dôsledkom ktorého sa konanie neúmerne predlžuje, pričom podľa jej názoru ani doplnenie dokazovania nemôže objasniť podstatu posudzovanej veci.

4. Napokon sťažovateľka okresnému súdu vytyka, že hoci v priebehu konania sa uskutočnili viaceré pojednávania (napr. 4. septembra 2008, 21. októbra 2008, 24. februára 2009, 28. apríla 2009, 25. mája 2010 a 8. apríla 2014) a okresný súd nariadil aj znalecké dokazovanie, resp. jeho doplnenie na účely určenia rozsahu a obdobia vykonania stavebných prác, dosiaľ meritórne ani raz vo veci samej nerozhodol a viaceré jeho procesné rozhodnutia boli zrušené v rámci odvolacieho konania. Celkový postup okresného súdu považuje sťažovateľka preto za neefektívny a neekonomický. Samotné súdne konanie sa na prvom stupni bez jediného meritórneho rozhodnutia vedie od roku 2003, čo je sama osebe neprimeraná až extrémna doba (sťažnosť na prietahy v tomto prípade podľa sťažovateľky preto nebolo potrebné podať). Z tohto dôvodu žiada priznať aj finančné zadosťučinenie, ktoré odôvodňuje tým, že *„je vystavená pocitom právnej neistoty, krivdy, nespravodlivosti, bezmocnosti a úzkosti z neefektívneho postupu súdu, ktorý spôsobuje v konaní zbytočné prietahy a de facto zastieraním dôkaznej núdze cestou doplnenia znaleckého dokazovania súd napomáha navrhovateľom. Sťažovateľka je dlhší čas práceneschopná a zotrúvanie v právnej neistote negatívne ovplyvňuje jej liečbu a srdcovocievne ochorenie, o čom svedčí aj jej dlhodobá práceneschopnosť a charakter ochorenia.“*

5. Sťažovateľka na základe uvedenej argumentácie navrhuje, aby ústavný súd rozhodol vo veci samej nálezom, v ktorom vysloví, že jej základné právo *„na prerokovanie*

a rozhodnutie veci bez zbytočných prietáhov upravenej v čl. 48 ods. 2“ a „právo na prerokovanie veci v primeranej lehote“ podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo Okresným súdom Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 197/2004 porušené. Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu v predmetnom konaní konať bez zbytočných prietáhov. Domáha sa aj priznania finančného zadosťučinenia v sume 7 000 € a náhrady trov právneho zastúpenia.

6. V rámci predbežného šetrenia veci si ústavný súd vyžiadal od okresného súdu kompletný spisový materiál týkajúci sa predmetnej veci sťažovateľky vedený na tomto súde pod sp. zn. 12 C 197/2004, ako aj písomné vyjadrenie predsedu okresného súdu.

7. K sťažnosti sa vyjadril podpredseda okresného súdu listom sp. zn. 1SprS/245/2016 z 2. júna 2016, ktorý je zároveň aj zákonným sudcom rozhodujúcim v predmetnej veci. Podpredseda okresného súdu sťažnosť považuje za neopodstatnenú, aj keď dĺžka konania je značná, ale zodpovedá skutkovej a procesnej náročnosti konania. Navyše, po zamietnutí návrhu na prerušenie konania nie sú splnené podmienky na rozhodnutie vo veci. Okresný súd taktiež nemôže zodpovedať za prietahy spôsobené správaním sťažovateľky. Pre samotné ukončenie konania je rozhodujúce dedičské konanie po matke sťažovateľky (pôvodná žalovaná v predmetnom konaní), ktorá zomrela v priebehu konania a dedičské konanie nie je dosiaľ právoplatne skončené aj vzhľadom na prevod bytu pred smrťou poručiťky. Uvedená skutočnosť má vplyv na predmetné konanie, pretože okresný súd dosiaľ nemá ustálenú otázku, s kým má konať na strane žalovaného ako s účastníkom konania. Aj vzhľadom na predmet konania je dôležité pre rozhodnutie vo veci samej, aby bolo s konečnou platnosťou rozhodnuté, kto je vlastníkom bytu po zomrelej a v akom rozsahu prešli na sťažovateľku dlhy poručiťky.

8. Podpredseda okresného súdu ďalej uviedol, že ako zákonný sudca vždy postupoval podľa pokynov odvolacieho súdu. Pokiaľ ide o vykonávanie a hodnotenie dôkazov, s tými sa vysporiada až rozhodnutím vo veci samej, dosiaľ boli vykonané navrhnuté dôkazy na preukázanie uplatneného nároku. Od posledného pojednávania dňa 8. apríla 2014 vo veci nemohol konať pre vznesené námietky zaujatosti a následne podané odvolanie a dovolanie

zo strany sťažovateľky. Z dôvodu ich podania bol spis predložený odvolaciemu, resp. dovolaciemu súdu, pričom bolo potrebné počkať na rozhodnutie Centra právnej pomoci na ustanovenie advokáta pre dovolacie konanie. O dovolaní bolo rozhodnuté 16. marca 2016, avšak právny zástupca sťažovateľky prevzal rozhodnutie až na konci úložnej doby 10. mája 2016, do tohto momentu preto nebolo možné vo veci konať.

9. Samotný spor považuje za zložitý zvlášť po procesnej stránke, pričom samotná sťažovateľka, ktorá sa domáha vyslovenia porušenia svojich práv v dôsledku nečinnosti okresného súdu, sama v konaní opakovane navrhla prerušiť konanie, pričom ak by okresný súd jej návrhu vyhovel, nemohol by v konaní pokračovať a meritórne rozhodnúť. Vzhľadom na uvedené navrhuje ústavnému súdu, aby sťažnosti nevyhovel. V prípade, že ústavný súd vzhľadom na postup okresného súdu zbytočné prietahy, navrhuje, aby sťažovateľke nebolo priznané finančné zadosťučinenie, keďže postačuje samotné prerokovanie veci.

10. Právny zástupca sťažovateľky a samotná sťažovateľka reagovali písomne na vyjadrenie podpredsedu okresného súdu stanoviskami doručenými ústavnému súdu 23. júna 2016, v ktorých uviedli, že ten istý okresný súd spôsobil zbytočné prietahy aj v dedičskom konaní vedenom pod sp. zn. 30 D 144/2007, na ktoré sám poukazuje a v ktorom nebolo dosiaľ rozhodnuté viac ako osem rokov. Sťažovateľka nepodáva sťažnosť pre prietahy voči konkrétnemu sudcovi, ale na okresný súd, ktorý má kompetencie a právomoc, aby konal tak, že vec bude čo najrýchlejšie prerokovaná a skončená. Sťažovateľka v konaní nerobí obštrukcie, iba sa bráni zákonným spôsobom. Vzhľadom na to, že sa zákonný sudca nevyjadril k znaleckému dokazovaniu, ktoré namietala vo svojej sťažnosti, čo považuje za skutočnosť, že v tejto časti jej sudca dal za pravdu, inak by bol vyvrátil jej tvrdenia.

11. Okresný súd podľa názoru sťažovateľky nedodrжал lehoty, pričom vychádza z päťdňovej lehoty, ktorú určil žalobcom na uvedenie mien a adres svedkov, avšak žalobcovia tak urobili až 20. februára 2009, t. j. po uplynutí 116 dní. Vec nepovažuje za skutkovo a právne zložitú. Sťažovateľka nevidela dôvod na vydanie platobného rozkazu, keďže predložené dôkazy zo strany žalobcov nie sú presvedčivé. Okresný súd mal preto konať vo veci bez jeho vydania, v čom vidí neefektivitu konania z jeho strany. Dedičské

konanie po matke sťažovateľky podľa jej názoru nebráni vo veci samej rozhodnúť, pretože aj z vyjadrenia okresného súdu vyplýva, že bez ohľadu na jeho priebeh môže žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Nesúhlasí ani s tvrdením, že okresný súd vo veci postupoval v intenciách odvolacieho súdu, ak z jeho rozhodnutia nevyplýva povinnosť doplniť znalecké dokazovanie, o ktorej okresný súd napriek uvedenému rozhodol. Žalobcovia neunesli dôkazné bremeno a to nemôže byť dôvodom, aby sa konanie neúmerne predlžovalo tým, že sa vykonáva zdĺhavé znalecké dokazovanie, ktoré dosiaľ nepreukázalo existenciu uplatneného nároku. Svoju sťažnosť považuje za dôvodnú a zároveň si uplatňuje aj trovy právneho zastúpenia za podanie vyjadrenia vo výške 151,58 €.

12. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

13. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo

národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by vzhľadom na osobitné okolnosti mohla byť verejnosť konania na ujmu záujmom spravodlivosti.

15. Vo vzťahu k označeným právam podľa ústavy a dohovoru ústavný súd konštatuje, že pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (obdobne napr. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 28/01, I. ÚS 257/08). Ako ďalej z judikatúry ústavného súdu vyplýva, nemožno primeranosť dĺžky civilného konania vyjadriť numericky, v zmysle určenia lehoty jej trvania, ktorú je vždy potrebné považovať za primeranú a ktorej prekročenie by bez ďalšieho značilo neprimeranosť doby občianskeho konania s následkami v podobe porušenia označených základných práv. Primeranosť dĺžky civilného konania je potrebné skúmať a preverovať v každom prípade jednotlivo vo svetle konkrétnych okolností prerokovávanej veci. V tejto súvislosti už bol v judikatúre ústavného súdu i v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva pomenovaný celý rad kritérií, podľa ktorých možno posudzovať primeranosť dĺžky konania s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu. Ide o charakter prerokovávanej veci, teda hlavne o jej skutkovú a právnu zložitnosť, závažnosť, rozsiahlosť či obťažnosť dokazovania, ďalej o spôsob správania účastníkov a súdu v priebehu konania, o posúdenie prípadných osobitných okolností, ktoré môžu spôsobiť priet'ahy v konaní, a tiež o to, čo bolo pri prerokovaní veci pre sťažovateľa v hre, resp. aký malo konanie pre neho význam (porov. napr. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva Philis proti Grécku, 1997, Pélissier a Sassi proti Francúzsku, 1999, I. ÚS 257/08, I. ÚS 413/08 alebo I. ÚS 322/2010). Pri zvážení už uvedených kritérií je ústavný súd toho názoru, že sporná záležitosť sťažovateľky nebola v primeranej lehote prerokovaná a najmä právoplatne skončená.

16. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia

štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

17. Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že predmetná vec sa predovšetkým po skutkovej stránke javí zložitejšou, pretože je potrebné vykonať znalecké dokazovanie na posúdenie výšky uplatňovaného nároku na náhradu nákladov vynaložených ostatnými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti, na strane žalobcu vystupuje viacero účastníkov, avšak zároveň podotýka, že bez ohľadu na charakter prerokovávanej veci sa koná bez meritórneho rozhodnutia neprimerane dlhú dobu. Nemožno tolerovať, aby zatiaľ len v jednom štádiu konania pred okresným súdom bola dĺžka konania viac ako 12 rokov. Na druhej strane je však potrebné uviesť, že sťažovateľka vstúpila do konania až po smrti svojej matky, ktorá bola pôvodnou žalovanou, v roku 2007. Okrem uvedeného ústavný súd poukazuje aj na skutočnosť, že dosiaľ nebolo dedičské konanie po pôvodnej žalovanej právoplatne skončené a bez toho, aby bolo zrejmé, či sťažovateľka je dedičkou po zomrelej

žalovanej, resp. v akom rozsahu zdedila jej majetok, nie je možné spor právoplatne uzavrieť.

18. V rámci hodnotenia prípadných zbytočných prietáhov v súdnom konaní z hľadiska druhého kritéria ústavný súd zistil, že sťažovateľka má nezanedbateľný podiel na doterajšej dĺžke konania. Z obsahu predloženého súdneho spisu vyplýva, že sťažovateľka v priebehu konania podala námietku zaujatosti spolu so žiadosťou o odročenie pojednávania, ktoré sa malo konať 4. júna 2009. Potom, ako nadriadený súd jej námietke nevyhovel, sťažovateľka navrhla prerušiť konanie (17. septembra 2009) zo zdravotných dôvodov, pričom išlo o tie isté zdravotné dôvody, pre ktoré žiadala odročiť predchádzajúce pojednávania z 28. apríla 2009 a 24. februára 2009. Okresný súd jej návrh zamietol uznesením zo 14. októbra 2009, voči ktorému sa sťažovateľka odvolala. Odvolací súd však uznesenie potvrdil ako vecne správne. Až 10. marca 2010 bol spis vrátený z odvolacieho súdu na okresný súd. Sťažovateľka však podala podnet na začatie disciplinárneho stíhania zákonného sudcu, ktorý 3. júna 2010 oznámil predsedovi okresného súdu, že podnet považuje za neodôvodnený a takýto podnet môže vyvolať u dotknutej osoby odmietavé reakcie. Krajský súd v Žiline (ďalej aj „krajský súd“ alebo „nadriadený súd“) však rozhodol, že sudca nie je vylúčený z konania. Dňa 25. septembra 2013 sťažovateľka podala ďalší návrh na prerušenie konania a 30. septembra 2013 navrhla odročiť pojednávanie z dôvodu, že podala odvolanie, návrh na opravu a odvolanie voči uzneseniu o znalečnom.

19. Sťažovateľka opätovne 1. októbra 2013 podala námietku zaujatosti. Krajský súd jej námietke opätovne nevyhovel a nevylúčil zákonného sudcu z konania. Napokon 6. júna 2014 podala sťažovateľka návrh na vylúčenie všetkých sudcov okresného súdu. Keďže sťažovateľka proti rozhodnutiu nadriadeného súdu podala dovolanie, ktoré navyše neobsahovalo zákonné náležitosti, spis bol po rozhodnutí dovolacieho súdu vrátený späť okresnému súdu až 18. apríla 2015. Ústavný súd rešpektuje, že sťažovateľka má právo využiť procesné prostriedky na ochranu svojich práv a právom chránených záujmov, na druhej strane si však musí byť vedomá, že ich opakovaným uplatňovaním spôsobuje predlžovanie konania a oddaľuje tak rozhodnutie súdu vo veci samej. Konanie sťažovateľky

je navyše protichodné, ak opakovane požaduje prerušiť konanie a následne sa ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia práva na prerokovanie bez zbytočných prietáhov.

20. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu v posudzovanom konaní. Ústavný súd konštatuje, že okolnosťou, ktorá narušila plynulosť konania vo veci sťažovateľky, bola aj napriek pomerne často realizovaným úkonom ničím neodôvodnená pasivita okresného súdu, ktorý vo veci samej nekonal bez toho, aby mu v tom bránila závažná prekážka, konkrétne v období od 13. septembra 2004, keď okresný súd vydal uznesenie o oslobodení žalovanej od súdnych poplatkov, do 29. mája 2006, keď určil termín pojednávania na 14. jún 2006. Za nesústredenú činnosť okresného súdu považuje ústavný súd postup v prípade predloženia námietky zaujatosti nadriadenému súdu - 4. januára 2007 bola zo strany žalobcov doručená námietka zaujatosti, ktorá bola 29. januára 2007 predložená krajskému súdu. Krajský súd však z dôvodu, že nebol zaplatený súdny poplatok a okresný súd ani nevyzval na jeho zaplatenie, spis vrátil späť okresnému súdu ako predčasne predložený. Opätovne bol spis predložený krajskému súdu 26. marca 2007.

21. Neefektívny postup okresného súdu vzhladol ústavný súd aj pri ustanovení znalca - 25. októbra 2010 súdom ustanovený znalec Ing. Kovaľ oznámil, že pre pracovnú zaneprázdnenosť nemôže v priebehu kalendárneho roka vypracovať znalecký posudok. Okresný súd pritom mohol postupovať podľa § 16 ods. 4 zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, podľa ktorého zadávateľ je oprávnený pred vykonaním úkonu znaleckej činnosti prekonzultovať so znalcom znalecké otázky, prerokovať uplatnenie nároku na preddavok podľa § 2 ods. 6 písm. a) a možnosti znalca vykonať úkon znaleckej činnosti v požadovanej lehote. Napriek tomu okresný súd opätovne výzvou z 18. apríla 2011 vyzýval znalca na oznámenie, či naďalej trvá na vylúčení zo znaleckého dokazovania. Napokon po ustanovení iného znalca muselo byť znalecké dokazovanie doplnené, pretože ustanovená znalkyňa nevedela odpovedať na otázky, ktoré museli byť z tohto dôvodu

preformulované, čomu sa však dalo vyhnúť, ak by okresný súd postupoval v súlade s už citovaným ustanovením.

22. Ústavný súd rovnako s ohľadom na už uvedené kritériá posudzoval existenciu prípadných osobitných okolností, ktoré mohli spôsobiť prierahy v konaní, a uzavrel, že k týmto v konaní nedošlo. Napokon vzal ústavný súd do úvahy potrebu zistenia, aký význam má pre sťažovateľku predmetné konanie. V jej prípade ide o uloženie povinnosti uhradiť náklady za vykonané stavebné práce na bytovom dome, ktorý užíva ako jeden z predpokladaných spoluvlastníkov. Sťažovateľka sa bráni voči uplatnenému nároku napriek tomu, že si musí byť vedomá povinnosti znášať náklady vynaložené v súvislosti s hospodárením (napr. jej údržba, oprava, úprava, používanie, nakladanie a pod.) so spoločnou vecou. Na druhej strane je však potrebné uviesť, že nedostatok relevantných dôkazov zo strany žalobcov predlžuje uvedené konanie z dôvodu nevyhnutného vykonania znaleckého dokazovania týkajúceho sa výšky uplatneného nároku. Ústavný súd preto dospel k záveru, že predmetné konanie má dôležitejší význam pre žalobcov ako pre samotnú sťažovateľku, pretože sa domáhajú úhrady časti vynaložených nákladov zodpovedajúcich predpokladanému podielu na nehnuteľnosti.

23. S ohľadom na uvedené nemožno doterajšiu dobu konania vedeného pred okresným súdom (viac ako 12 rokov od začatia konania a viac ako 8 rokov od momentu, kedy začal okresný súd konať so sťažovateľkou ako domnelým dedičom) bez vykonania relevantných procesných úkonov smerujúcich k rozhodnutiu vo veci samej považovať za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu sťažovateľky zaručenému čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené základné práva sťažovateľky boli porušené (bod 1 výroku nálezu).

24. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

25. Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu pred okresným súdom meritórne skončené, prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorom sa sťažovateľka, domáhajúc sa rozhodnutia súdu vo svojej veci, nachádza (bod 2 výroku nálezu).

III.

26. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 citovaného článku ústavy boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

27. Žiadosť o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 7 000 € odôvodnila sťažovateľka najmä neefektívnym postupom okresného súdu a s tým súvisiacim stavom ťaživej právnej neistoty, krivdy, nespravodlivosti bezmocnosti a úzkosti a uviedla, že „*zastieraním dôkaznej núdze súd napomáha žalobcom*“.

28. S prihliadnutím na skutočnosť, že konanie trvalo od momentu, keď okresný súd začal konať so sťažovateľkou ako domnelým dedičom, do podania sťažnosti takmer 8 rokov a 5 mesiacov, pričom z toho bol spis na nadriadenom, odvolacom, resp. dovolacom súde spolu takmer 2 roky, ďalej s prihliadnutím na početné ospravedlnenia sa oboch sporových strán zjednotlivých pojednávaní, opätovne podávané námietky zaujatosti a návrhy na prerušenie konania sťažovateľkou, ako aj to, že okresný súd nebol vo veci sťažovateľky úplne nečinný, o čom svedčí značný počet úkonov do podania sťažnosti ústavnému súdu, dospel ústavný súd k názoru, že deklarovanie porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, príkaz okresnému súdu konať bez prietáhov a priznanie náhrady trov konania je dostatočným

zadosťučením pre sťažovateľku, a preto jej sťažnosti v tejto časti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

29. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania pred ústavným súdom z dôvodu jej právneho zastúpenia advokátom, ktorý si ich uplatňoval v celkovej sume 454,74 €. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2016 je 143 € a hodnota režijného paušálu je 8,58 €. S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľke nárok na náhradu trov za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2016 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu) v celkovej sume 303,16 € vrátane režijného paušálu.

30. Náhrada trov za vyjadrenie k podaniu podpredsedu okresného súdu v danom prípade sťažovateľke priznaná nebola, keďže vyjadrenie právneho zástupcu neobsahovalo žiadne nové skutočnosti, ktoré by prispeli k ďalšiemu objasneniu veci.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júla 2016